

14. Sự buồn đau cô quạnh của Chúa Kitô

Các mục đồng nhận thấy sự cô đơn của Chúa Giêsu đang chờ đợi họ. Chúa Kitô cần sự cô đơn của chúng ta, để kết hợp nó với sự cô đơn của Ngài và biến nó thành một mái ấm của sự hiệp thông, tình bạn và tình yêu. Khi các mục đồng đến, Hài Nhi thậm chí còn không được ôm vào lòng mẹ. Ngài ở một mình, một mình trong máng cỏ, như Ngài sẽ ở một mình trên thập tự giá, một mình trong mộ sâu. Ngài bước vào sự cô đơn của tôi, biến nó thành của Ngài, tất cả của chúng ta thành của Ngài, sự chia sẻ thân mật, như đèn thiêng cho cuộc gặp gỡ giữa chúng ta. Ngài an ủi tôi và tôi an ủi Ngài. Ngài ở cùng tôi và tôi ở cùng Ngài. Ngài là Emmanuel của tôi, tôi trở thành của Ngài. Thiên Chúa ở cùng chúng ta được an ủi bởi con người ở cùng Thiên Chúa.

Nhưng việc trao đổi những cô đơn được an ủi này không phải là một vòng tròn khép kín. Sự cô đơn của Chúa Kitô là một vực thẳm vô tận. Chúa Giêsu ở một mình, không có những người chưa từng ở với Ngài. Ngài ở với chúng ta, nhưng chúng ta lại chưa thực sự ở với Ngài. Sự an ủi tạo nên ở chúng ta một vực thẳm của lòng trắc ẩn, nó khiến chúng ta lên đường, giống như các mục đồng, hướng tới tất cả nỗi cô đơn của con người đang chờ đợi, để tái loan báo cho họ lời xưa: “Hôm nay (...) Đấng Cứu Thế đã sinh ra cho chúng ta, Người là Đấng Kitô!” (Lc 2,11).

Sự hoang tàn có lẽ là từ tóm tắt đúng nhất những thiệt hại nơi thân phận con người. Đối mặt với nhiều bi kịch ngày nay, cảm thức chính nơi họ là việc đối diện với một điều gì đó tan hoang, một nỗi cô đơn không gọi được tên, như khi người ta thấy sự đau đớn, nỗi khổ của trẻ em, của những người không có khả năng tự vệ.

Cảm giác này thật đúng biết bao trong mọi thời điểm lịch sử, mọi thời đại, nhắc nhở chúng ta rằng tất cả sự kiện lịch sử, chẳng hạn như các cuộc chiến tranh ở Ukraina và Trung Đông, đều có những chiều kích vừa phổ quát vừa đặc thù. Sự hoang tàn chính xác là cảm giác của con người, hay cảm giác của con người ôm lấy nỗi đau của thế giới trong toàn thể của nó, mà không quên rằng toàn thể này luôn là một tập hợp các cá nhân, được cụ thể hoá nơi các mối liên hệ gia đình và tình bằng hữu của họ.

Đây là sự buồn đau của chính Chúa Giêsu, Đấng khóc thương thành Giêrusalem và toàn thể dân chúng ở đó, như khóc thương một người bạn nằm trong mồ; có khả năng cảm thông với cả đám đông mệt mỏi và đói khát, với người góa phụ đưa thi hài đứa con trai duy nhất của mình ra mồ.

Vị tôi tớ Chúa, Paolo Takashi Nagai, một bác sĩ X quang, người Nhật sống sót sau thảm hoạ bom nguyên tử rơi xuống Nagasaki và là một nhân chứng và nhà ngôn sứ lớn về ý nghĩa của thảm kịch đó, đã mô tả trong cuốn tự truyện về cảm nghiệm của ông liên quan đến sự hoang phế của Nagasaki và gia đình ông. Ông đã tìm được bà Midori vợ ông, chỉ còn là một đồng xương cháy khô và bên cạnh bà là chuỗi tràng hạt cũng bị cháy sém, mà bà đang đọc khi quả bom rơi xuống.

Một cảnh tượng ghê rợn, nhưng không phải địa ngục, vì Nagai đã băng qua vùng đất hoang tàn nguyên tử đó, nơi mọi thứ biến thành cát bụi, với một trái tim tràn đầy tình yêu và tin tưởng, nhờ ân sủng để chiến thắng sự tuyệt vọng. Nhưng chính cảm giác và trải nghiệm về sự hoang tàn như một nỗi đau, như một câu hỏi, như lời van

xin vẫn còn đọng lại trong ông, cho đến khi ông phát hiện ra rằng Chúa Kitô đã tự mình thực hiện sự hoang tàn đó, chịu đau khổ và chết trên Thập Giá.

Sự tương hợp của kitô giáo với kinh nghiệm và bi kịch chung của nhân loại, nằm ở chỗ Chúa Kitô đã ôm lấy mọi nỗi tuyệt vọng của nhân loại, bằng cách chịu đựng nó trên thập giá. Thập giá là mẫu nhiệm về sự tuyệt vọng của Con Thiên Chúa, Đấng ôm lấy mọi nỗi tuyệt vọng của nhân loại, của người vô tội lẫn kẻ thủ ác.

Đây là một điều bí ẩn đã được chuẩn bị xuyên suốt lịch sử Israel. Đặc biệt, các ngôn sứ nói về sự điêu tàn của dân tộc và của thành Giêrusalem, một sự điêu tàn tượng trưng cho sự bỏ rơi của Thiên Chúa, vì sự bất trung của họ.

"Các người đừng như cha ông và anh em các người, là những kẻ không trung thành với Đức Chúa là Thiên Chúa của cha ông họ, nên Ngài đã bỏ rơi họ cho sự điêu tàn, như anh em thấy đó" (2 Sbn 30,7).

"Đức Chúa các đạo binh, Thiên Chúa Israel phán: Các người đã thấy tất cả tai hoạ Ta giáng xuống Giêrusalem và tất cả các thành Giuđa; hôm nay, chúng thành nơi điêu tàn, không dân cư ngụ" (Gr 44,2).

Nhưng chính từ sự hoàn toàn đổ nát này, Chúa Kitô nghiệm qua và biến thành của mình trên Thập Giá. Ở đỉnh điểm của cuộc đời, Chúa Giêsu thấy mình cô đơn tột cùng, vì bị người ta và cả chính Chúa Cha bỏ rơi. Các tương quan của Ngài giờ đây chỉ là sự xúc phạm, thờ ơ và chế nhạo:

«Những kẻ đi qua đó nhục mạ Ngài, lắc đầu và nói: "Này, kẻ phá đền thờ và xây lại trong ba ngày, hãy xuống khỏi thập giá, tự cứu mình đi!". Cũng thế, những người cầm đầu các tư tế và kinh sư nhạo cười và nói: "Hắn đã cứu người khác được và đã không thể cứu lấy mình! Hỡi Đấng Kitô, vua Israel, bây giờ hãy xuống khỏi thập giá đi, để chúng tôi thấy và tin!". Và cả những kẻ bị đóng đinh với Ngài cũng nhục mạ Ngài.

Vào giữa trưa, trời tối sầm khắp mặt đất đến ba giờ chiều. Vào lúc ba giờ, Chúa Giêsu kêu lớn tiếng: " *Eloi, Eloi, lemà sabactàni?*, nghĩa là: "Lạy Chúa con, lạy Chúa con, sao Ngài bỏ rơi con?". Nghe những lời này, một số người ở đó nói: Kìa, hãy gọi Êlia!". Một người chạy đi nhúng giấm vào cục bọt biển, buộc vào một cây sậy và đưa cho Ngài uống, rồi nói: Hãy chờ xem ông Êlia có đến để đưa hắn xuống không". Nhưng Chúa Giêsu kêu lớn tiếng, rồi trút hơi thở» (Mc 15,29-37).

Chiêm ngắm Chúa Kitô dưới ánh sáng của sự quạnh hiu Ngài chịu, có lẽ là cách để hiểu rõ hơn mức độ Ngài đã đi vào chiều sâu nhân tính của chúng ta và mức độ Ngài vẫn hiện diện ở đó, là Đấng "Emmanuel", Thiên Chúa thực sự ở cùng chúng ta, trong nỗi bi thảm nhất của cuộc đời, nơi mỗi người chúng ta phải chịu như thể là phút giây sinh li tử biệt của mình.